

MILJØ-
DIREKTORATET

INSPEKSJONSRAPPORT

GRANBERG GARVERI AS
Bjoavegen 187
5582 Ølensvåg

Oslo, 14. juni 2016

Deres ref.:
Olav Granberg

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/2428
Saksbehandler:
Britt Endre

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Granberg Garveri AS

Kontrollnummer: 2016.073.I.miljodir

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Olav Granberg

Fra Miljødirektoratet:
Britt Endre

Andre deltagere fra Miljødirektoratet:
Berit E. Gjerstad

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Granberg Garveri AS den 2. juni 2016. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Miljødirektoratet avdekket 5 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

- Granberg Garveri har hatt overskridelser av grenseverdier for utslipp av KOF og suspendert stoff (SS) i 2016
- Måleprogram har noen mangler
- Virksomhetens internkontroll er ikke tilstrekkelig i forhold til ytre miljø
- Virksomhetens sikkerhetsdatablader (SDS) har mangler og informasjon i SDS og i produktregisteret er ikke samsvarende.
- Granberg Garveri kan ikke dokumentere om de overholder krav for sine tre anlegg med klimagasser

Anmerkninger:

- Granberg Garveri har tanker og rør med garvekjemikalier som kan merkes bedre

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Granberg Garveri AS må sende en skriftlig bekreftelse innen 5.september 2016 som dokumenterer at avvik er rettet.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

14. juni 2016	Britt Endre		Einar Knutsen
dato	kontrollør	Miljødirektoratet	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Rogaland ved miljøvernavdelingen
- Vindafjord kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: GRANBERG GARVERI AS	
Organisasjonsnr.: 971694815	Eies av: 975864944
Bransjenr. (NACE-kode): 15.110 - Beredning av lær, og beredning og farging av pelsskinn	

Kontrollert enhet

Navn: Granberg Garveri AS	Anleggsnr.: 1160.0066.01
Kommune: Vindafjord	Fylke: Rogaland
Anleggsaktivitet: Tekstil-, skinn- og tauprodukter	Risikoklasse: 3
Tillatelse gitt: 7. juni 2013	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av overholdes. Inspeksjonen er en del av Miljødirektoratets risikobaserte industritilsyn for i år.

Inspeksjonstema

- Styringssystem
- Avfall
- Prosess og rensutstyr
- Kjemikalier
- Utslipp til vann
- Oppfølging fra forrige tilsyn

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Granberg Garveri AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må Granberg Garveri SAS innen 5. september 2016 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere sender svarbrevet eller epost (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet ved Britt Endre.

4. Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Miljødirektoratet varslar herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (jf. forurensningsloven § 73) dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på at avvikene er rettet innen 5. september 2016. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avvik er rettet innen 2 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på kr. 30.000,-.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Miljødirektoratet innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Gebyr for virksomhet med tillatelse

Virksomheten skal betale gebyr for kontrollen (jf. forurensningsforskriften § 39-6). Granberg Garveri AS er i tillatelsen plassert i risikoklasse 3. Dette betyr at dere skal betale kr. 12 500,- i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Faktura ettersendes.

Miljødirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

6. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

7. Avvik

Avvik 1

Granberg Garveri har hatt overskridelser av grenseverdier for utslipp av KOF og suspendert stoff (SS) i 2016

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Granberg Garveri AS av 07.06.2013 punkt 3.1 utslippsbegrensninger.

Kommentarer:

Granberg Garveri har i egenrapporten for 2015 rapportert at de ikke har klart å overholde grenseverdiene for treverdig krom, KOF og suspendert stoff (SS) i 2015. De har gjennomført enkelte tiltak for å redusere utslippene:

- Omlegging av resept slik at bruk av krom blir redusert
- Mer påpasselighet og nøyaktighet ved pumping og rengjøring av valker og avløpsrenner etter avslutta prosess med kromgarving
- Belufting av 1 slamavskiller for å få opp mer toppslam og oftere fjerning av toppslam

Under inspeksjonen ble disse tiltakene beskrevet og analyseresultater for februar mars og april ble lagt fram. De viser at både KOF og SS er over grenseverdiene i tillatelsen. Krom ligger godt under kravet. Tiltakene de har gjennomført har hatt effekt for krom, men ikke de andre parameterne.

Analyseresultatene viser for januar -mars:

Januar: KOF 1500 mg/l, SS 230 mg/l og vannmengde 550 m²

Februar: KOF 1200 mg/l, SS 280 mg/l og vannmengde 727 m²

Mars: KOF 3300 mg/l, SS 300 mg/l og vannmengde 904 m²

Virksomheten opplyser at de har hatt besøk av en konsulent i mai for å vurdere andre tiltak, blant annet separering/flotasjon med lut. Lab test er gjort på virksomheten og foreløpige analyseresultat har visst god effekt og det ble opplyst at KOF er redusert til 55 mg/l. Konsulenten vil om kort tid komme med nærmere forslag til tiltak.

Avvik 2

Måleprogram har noen mangler

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Granberg Garveri AS av 07.06.2013 punkt 11.1 utslippskontroll og måleprogram

Kommentarer:

I henhold til tillatelsen skal virksomheten iverksette et måleprogram for kontrollmåling av utslipp til luft, vann og støy som skal inngå i bedriftens dokumenterte internkontroll. Målinger omfatter volumstrømsmåling, prøvetaking, analyse og beregning. Måleprogrammet skal beskrive de forskjellige trinnene i målingene og begrunne valgte metoder.

Granberg Garveri har et måleprogram innarbeidet i internkontrollen (i punkt 10.2). Virksomheten har i tillegg en konsulent rapport fra 2014 om beskrivelse av usikkerhetsbidragene i de forskjellige trinn i målingene. Rapporten er ikke innarbeidet i virksomhetens internkontroll. Analyserapporter fra laboratoriet gir opplysninger om usikkerhet og standard.

Følgende mangler i måleprogrammet:

- Begrunnelsen for valg av prøvefrekvens
- Vurdering av vannstrømsmålinger
- Det vises ikke til om det brukes standarder for prøvetaking
- Virksomhetens vurderinger av usikkerhetsbidragene i de ulike trinn i målingene

Avvik 3

Virksomhetens internkontroll er ikke tilstrekkelig i forhold til ytre miljø

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Granberg Garveri AS av 07.06.2013 punkt 2.6 internkontroll og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhet i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 punkt. 6 og 7

Kommentarer:

Internkontroll skal sikre at virksomheten kjenner til det regelverk som gjelder for virksomheten og at den har nødvendige rutiner som sikrer at krav stilt i regelverket overholdes.

Internkontrollforskriften gir bestemmelser om hva HMS-arbeidet skal bestå i, og hva som skal dokumenteres skriftlig, jf. § 5 annet ledd, punkt 1-8. Bare de deler av internkontrollen som hadde betydning for de berørte temaene, ble kontrollert.

Granberg Garveri har en dokumentert internkontroll, men den dekker ikke i tilstrekkelig grad forhold knyttet til ytre miljø.

Det mangler blant annet følgende skriftlige rutiner for:

- kontroll av haspel, valke og tanker (skjema er utarbeidet)
- kontroll av utslippsrelatert utstyr
- substitusjonvurdering (de har en oversikt over sine kjemikalier med klassifisering)
- avvikshåndtering for ytre miljø (overutslipp er ikke registrert i avvikssystemet)

Virksomhetens har gjennomført risikovurderinger, men det mangler en beskrivelse av om tiltak er gjennomført og hvem som er ansvarlig for å gjennomføre tiltak. Risikovurderingen mangler vurderinger av hendelser knyttet til lagring av slam og farlig avfall. Risikovurderinger er ikke oppdatert siden 2012. Under intervju kom det fram at virksomheten ikke følger egen rutine med å gjøre en revisjon av risikovurderingen 2 ganger i året.

Avvik 4

Virksomhetens sikkerhetsdatablader (SDS) har mangler, og informasjon i SDS og i produktregisteret er ikke samsvarende.

Avvik fra:

- Forordning (EF) nr. 1907/2006 om REACH artikkel 31 og vedlegg II, jf. forskrift av 30.mai 2008 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften)
- Forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret (deklareringsforskriften) § 7

Kommentarer:

Ved stikkprøvekontroll av virksomhetens sikkerhetsdatablader (SDS) ble det avdekket mangler i forhold til vedlegg II til REACH. Sikkerhetsdatabladene er på norsk, men ser ut til å være en direkte oversettelse av tyske sikkerhetsdatablad. De er ikke tilpasset norske forhold.

Avsnitt 1: Her skal norsk nødnummer til Giftinformasjonen oppgis (tlf. 22 59 13 00). Kun tyske telefonnummer står oppført i sikkerhetsdatabladene.

Avsnitt 13. Disponering

Her skal det oppgis foreslått EAL kode (avfallskode) for produktet. Det skal tydelig angis om produktet er farlig avfall eller ikke. Det er ikke oppgitt EAL-kode i de sikkerhetsdatabladene vi fikk tilgang til.

Avsnitt 15. Opplysninger om bestemmelser

I avsnitt 15 skal aktuelle norske regelverk som ikke er nevnt andre steder i databladet, settes opp. Eksempler på aktuelle regelverk kan være avfallsforskriften (hvis den ikke er nevnt under avsnitt 13 om sluttbehandling) og deklareringsforskriften (forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret).

I sikkerhetsdatabladene er det henvist til noen tyske regelverk.

I avsnitt 15 skal deklarasjonsnummer fra produktregisteret føres opp. Produktene Supralan 80 og Novaltán AL er deklarerert i produktregisteret og har fått tildelt deklarasjonsnummer, men disse mangler i sikkerhetsdatabladene.

Opplysninger i produktregisteret og i sikkerhetsdatabladet om klassifisering av produktene Supralan 80 og Novaltán AL er ikke overensstemmende:

Supralan 80 er klassifisert som Xi (irriterende) i produktregisteret. I sikkerhetsdatabladet er Supralan 80 angitt med tre farepiktogram: GHS 05 (etsende), GHS 07 og GHS 08.

Novaltán AL er klassifisert som Xi (irriterende) i produktregisteret, men i sikkerhetsdatabladet er angitt farepiktogram GHS 05 (etsende).

Miljødirektoratet har kun gjort stikkprøver i to av virksomhetens sikkerhetsdatablader.

Vi gjør oppmerksom på at vi har ikke gjort en fullstendig gjennomgang av alle avsnitt i sikkerhetsdatabladet, men fokusert på noen avsnitt.

Avvik 5

Granberg Garveri kan ikke dokumentere om de overholder krav for sine tre anlegg med klimagasser

Avvik fra:

Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) kapittel 6a, jf. forordning (EF) nr. 842/2006 om visse fluorholdige klimagasser (F-gassforordningen), artikkel 3 (2)6 og 7 og (EF) nr. 1516/2007, artikkel 2 - 10, (EF) nr. 1494/2007, artikkel 2 - 4.

Kommentarer:

Under inspeksjonen kom det fram at Granberg Garveri har 3 anlegg med klimagasser. Anleggene ble inspisert under tilsynet og de var plassert vanskelig tilgjengelig slik at det kun var mulig å se at de inneholdt klimagass. Virksomheten opplyste navn på firma som hadde installert og gjort vedlikehold på anleggene. Firma er godkjent av Isovator AS som er et sertifiseringsorgan i Norge.

For alle anlegg med klimagasser stilles det krav til merking, lekkasjekontroller og utstyrshistorikk. Virksomheten kunne ikke dokumentere følgende:

- tilstrekkelig merking av varme-/kjøleanlegget. Anlegget skal være merket med type kjølemedium, mengde (se eksempel) samt setningen " Inneholder fluorholdige klimagasser som omfattes av Kyotoavtalen" eller tilsvarende. For anlegg eldre enn april 2008 kan dette eventuelt være i en journal.
- at det har blitt gjennomført lekkasjetesting i henhold til regelverket. Anlegg med mengde kjølemedium fra 3 kg og opp til 30 kg er det krav om lekkasjekontroll min.1 gang pr. år
- at det er ført tilfredsstillende utstyrshistorikk i forbindelse med lekkasjetesting, service, påfylling og annen relevant arbeid med varme/kjøleanlegg.

8. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Anmerking 1

Granberg Garveri har tanker og rør med garvekjemikalier som kan merkes bedre

Kommentarer:

Under tilsynet ble det observert 3 tanker ute på anlegget som var merket med 1,2 og 3.

Det ble opplyst at de inneholder garvekjemikalier. Det gikk rør ut og inn til driftsbygget. Det ble opplyst under tilsynet at rørene var i plast og isolert med varmekabler og temperaturregulert. Hverken rør eller tanker var merket med innhold. Ved eventuelle lekkasjer eller uønskede hendelser vil merking på innhold i tanker og rør lett kunne gi informasjon om hvilke konsekvenser og tiltak som en uønsket hendelse vil ha for helse og ytre miljø.

9. Andre Forhold

Virksomheten opplyste under tilsynet at de inntil de får gjort de nødvendige tiltak og investeringer for å redusere KOF og SS jf. avvik 1 ikke vil klare å overholde alle utslippskrav i tillatelsen. Miljødirektoratet ber de ta opp forholdet med saksbehandler og om det kan være aktuelt å søke om dispensasjon fra kravet inntil nytt rens tiltak er på plass.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften),
- Forskrift om begrenning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) kapittel 6a, jf. forordning (EF) nr. 842/2006 om visse fluorholdige klimagasser (F-gassforordningen)

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Internkontroll
- Måleprogram
- Kjemikalieoversikter
- Analyseresultater

11. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- F- gass forordningen

Brosjyrer/infoark utdelt:

- REACH 2018- en påminnelse (M285-2014)
- Lister over svært skadelige kjemiske stoffer (M123-2014)
- Deklareringsplikt på farlige kjemikalier (M61-2013)
- Substitusjonsplikten (M104-2014)